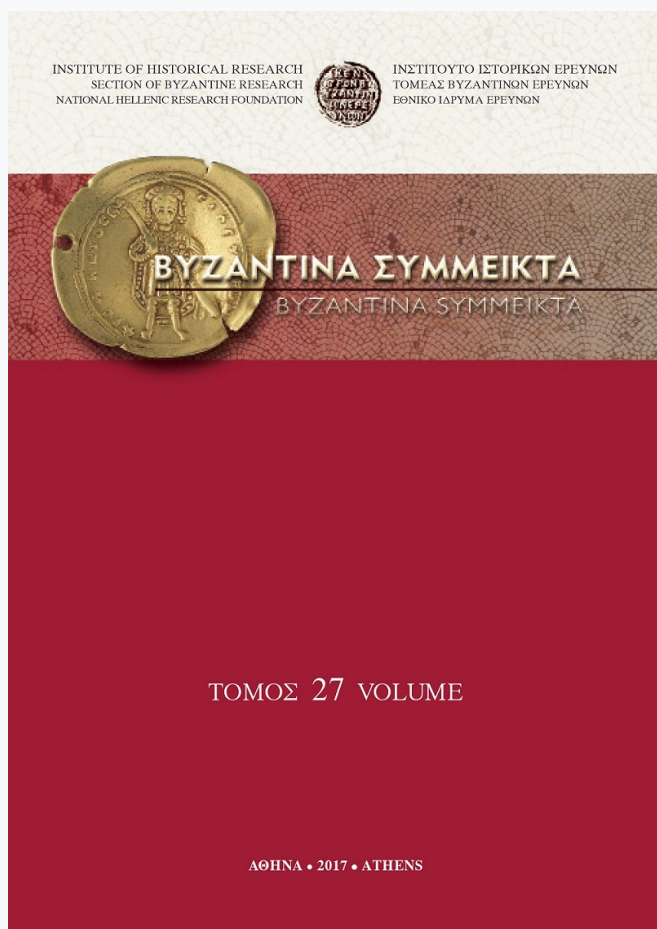


Byzantina Symmeikta

Vol 27 (2017)

BYZANTINA SYMMEIKTA 27



Βιβλιοκρισία: ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΚΑΖΑ, Ἡ ἱστορικότητα τῶν ἀπόψεων τοῦ Γεωργίου Γεμιστοῦ-Πλήθωνος γιὰ τὴν κοινωνία καὶ τὴν πολιτική. Οἱ ἀνησυχίες καὶ οἱ ὀραματισμοὶ του. Θεσσαλονίκη: Κ. & Μ. Ἀντ. Σταμούλη, 2016, vi+306 σελ.

Χρήστος ΜΠΑΛΟΓΛΟΥ

doi: [10.12681/byzsym.15259](https://doi.org/10.12681/byzsym.15259)

Copyright © 2017, Χρήστος ΜΠΑΛΟΓΛΟΥ



This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

ΜΠΑΛΟΓΛΟΥ Χ. (2017). Βιβλιοκρισία: ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΚΑΖΑ, Ἡ ἱστορικότητα τῶν ἀπόψεων τοῦ Γεωργίου Γεμιστοῦ-Πλήθωνος γιὰ τὴν κοινωνία καὶ τὴν πολιτική. Οἱ ἀνησυχίες καὶ οἱ ὀραματισμοὶ του. Θεσσαλονίκη: Κ. & Μ. Ἀντ. Σταμούλη, 2016, vi+306 σελ. *Byzantina Symmeikta*, 27, 479–480. <https://doi.org/10.12681/byzsym.15259>

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΚΑΖΑ, *Ἡ ἱστορικότητα τῶν ἀπόψεων τοῦ Γεωργίου Γεμιστοῦ-Πλήθωνος γιὰ τὴν κοινωνία καὶ τὴν πολιτική. Οἱ ἀνησυχίες καὶ οἱ ὀραματισμοί του*, Θεσσαλονίκη: Κ. & Μ. Ἀντ. Σταμούλη, 2016, vi+306 σελ. ISBN 978-618-516-1378

Ἡ ἔκδοση τοῦ βιβλίου, ἐπεξεργασμένης διδακτορικῆς διατριβῆς τῆς συγγραφέως, ἔρχεται σὲ μία ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία ἀναβιώνει ἡ μελέτη γιὰ τὸν πολυῖστορα τοῦ Μυστρᾶ κατὰ τὴν δεκαετία ποὺ διανύομε¹. Πέραν τοῦ ἔργου τοῦ Νικήτα Σινιόσογλου², προϊόντος βαθειᾶς καὶ ἐπισταμένης, κοπιώδους καὶ μακροχρονίου μελέτης καὶ ἐνασχόλησης τοῦ συγγραφέως μὲ τὸ ἀντικείμενό του³, νέες μονογραφίες, ἕνας σημαντικὸς τόμος συλλογικῶν ἐργασιῶν⁴ καὶ ἕνα

1. Κατὰ τὸ παρελθὸν εἶχαμε προβῆ σὲ συλλογὴ καὶ ταξινόμηση τῆς βιβλιογραφίας γιὰ τὸν Πλήθωνα μὲ διαδοχικὰ δημοσιεύματα. Ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία ἐκκινούσε ἀπὸ τοῦ 1980 καὶ ἐπερατοῦτο τὸ 2006. Πβ. τὴν ἐπεξεργασμένη, βελτιωμένη ἔκδοσή τους ἐν Χ. Π. ΜΠΑΛΟΓΛΟΥ, *Πληθῶνεια οἰκονομικὰ μελετήματα*, Ἀθήνα 2001, 186-206 (γιὰ τὴν περίοδο 1980-2000). Καὶ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ, *Μελετήματα περὶ Γεωργίου Γεμιστοῦ Πλήθωνος*, Ἀθήνα, 2011, 225-232 (γιὰ τὴν περίοδο 2000-2006).

2. Ν. ΣΙΝΙΟΣΟΓΛΟΥ, *Radical Platonism in Byzantium. Illumination and Utopia in Gemistos Plethon*, Cambridge University Press, 2011, σσ. xvi+454. Ἐπὶ τοῦ ἔργου πβ. τὶς ἀναλυτικὲς βιβλιοκρισίς μας, *Ἑλληνικὴ Φιλοσοφικὴ Ἐπιθεώρηση* 30(88) [Ἰανουάριος 2013], 51-58 καὶ *ΒυζΣύμμ* 22(2012), 413-429.

3. Πβ. ἐπίσης τὰ βαθυστόχαστα δημοσιεύματά του, ὅπως Ν. ΣΙΝΙΟΣΟΓΛΟΥ, *Οὐτοπισμὸς καὶ Πλατωνισμὸς στὸν Γεμιστὸ Πλήθωνα*. Ἀθήνα 2010. ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ, *Sect and Utopia in Shifting Empires: Plethon, Elissaios, Bedreddin*, *BMGS* 36.1 (2012), 38-55 καὶ τὸ βιβλιοκριτικὸ δοκίμιο ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ, ἐπὶ τῶν ἔργων τῆς GIL PAGE, *Οἱ Ἕλληνες πρὶν τοὺς Ὀθωμανούς: Ὁ ἔθνισμός στὸ ὕστερο Βυζάντιο*. Θεσσαλονίκη 2014, 384 σσ. καὶ τοῦ Δ. ΚΑΤΣΑΦΑΝΑ, *Τὸ πνεῦμα τοῦ Μυστρᾶ: Πρόσωπα καὶ ἰδέες στὶς ἀπαρχὲς τοῦ νέου ἑλληνισμοῦ, τὸ ἱστορικό-φιλοσοφικό τοπίο*. Σπάρτη 2014, 656 σσ., *Athens Review of Books* 58, Ἰανουάριος 2015, 18-22.

4. W. BLUM – W. SEITTER, (ἐκδ.), *Georgios Gemistos Plethon (1355-1452). Reformpolitiker, Philosoph, Verehrer der alten Götter*, Zürich-Berlin 2005 [Tumult Schriften zur Verkehrswirtschaft -29].

σημαντικό συνέδριο στο Όλομουτς της Τσεχίας⁵ προσέφεραν διαφορετικές προσεγγίσεις.

Το κρινόμενο βιβλίο αποτελείται από τὸν Πρόλογο (σσ. 1-2), τὴν ἐκτενεστάτη Εἰσαγωγή (σσ. 3-13), στὴν ὁποία παρουσιάζεται ἡ πορεία τῆς ἐρεύνης περὶ τὸν Γεμιστὸ καὶ ἐκτίθενται οἱ στόχοι τῆς διατριβῆς, καὶ ἀπὸ πέντε ἀνισομεγέθη κεφάλαια. Ἐκ τοῦ δισελίδου Πίνακος Περιεχομένων (σσ. 305-306) ἐμφαίνεται ἡ δαψίλεια τοῦ μόχθου τῆς συγγραφῆς.

Τὸ Α΄ Κεφάλαιο «Τὸ ἱστορικὸ καὶ κοινωνικὸ πλαίσιο τῆς ἐποχῆς τοῦ Γ. Γεμιστοῦ-Πλήθωνος (τέλη 14ου-ἀρχὲς 15ου αἰῶνα)» (σσ. 14-66) ἀποτελεῖ ἐμπεριστατωμένη περιγραφή τοῦ πολιτικοῦ, κοινωνικοῦ, θρησκευτικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ πλαισίου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔδρασε ὁ Γεμιστὸς, καὶ ἐκνοφορήθησαν οἱ ἰδέες του. Τὸ Β΄ Κεφάλαιο «Γ. Γεμιστὸς-Πλήθων: Βίος καὶ κοσμοθεωρία» (σσ. 67-95) περιγράφει τὰ τοῦ βίου, τῆς δράσεως καὶ τοῦ συγγραφικοῦ του ἔργου. Τὸ Γ΄ Κεφάλαιο «Οἱ κοινωνικὲς καὶ πολιτικὲς του ἀντιλήψεις» (σσ. 96-167) μελετᾷ τὶς ἀπόψεις του γιὰ τὴν κοινωνία, τὴν οἰκονομία καὶ τὸν στρατό, τὸ σύνολο τῶν μέτρων ποὺ πρέπει νὰ ληφθοῦν, ὥστε νὰ ἐξαλειφθῇ ἡ «κακοπολιτεία». Ἰδιαίτερη ἔμφαση ἀποδίδεται στὸ πρόβλημα τῆς γαιοκτησίας, τῆς χρήσεως τῆς γῆς, ὅπως τὸ διατυπώνει ὁ Γεμιστὸς καὶ ἀναλύονται ἐξαντλητικὰ οἱ ἀπόψεις τῶν ἐρευνητῶν. Στὸ Δ΄ Κεφάλαιο «Ἡ ἱστορικότητα τῶν ἀπόψεων τοῦ Πλήθωνος» (σσ. 168-228) ἐξετάζει ἡ συγγραφέας τὰ καίρια σημεῖα τοῦ ἐρευνητικοῦ της στόχου. Ἡ ἱστορικότητα, ἡ διαχρονικότητα καὶ ὁ ρεαλισμὸς τῶν προτάσεων τοῦ Γεμιστοῦ, ἡ ἀποδοχή του καὶ ἡ ἐπίδρασή του στὴν Ἀναγέννηση, καθὼς καὶ στίς θεωρίες τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ σοσιαλισμοῦ. Τὸ Ε΄ Κεφάλαιο «Ἐρμηνευτικοὶ σχολιασμοὶ καὶ Συμπεράσματα» (σσ. 229-279), συγγραφὲν ὑπὸ μορφὴν συμπερασματικῶν κρίσεων, ἐξετάζει συγκριτικῶς τὶς ἀπόψεις τοῦ Πλήθωνος πρὸς τὸν Πλάτωνα, τὸν Πλωτῖνο καὶ τὸν Ἀριστοτέλη, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς πολιτικοὺς καὶ οἰκονομικοὺς στοχαστὲς τοῦ 18ου καὶ 19ου αἰῶνος. Βιβλιογραφία (σσ. 280-287), Περίληψη (σ. 288), Abstract (σ. 289), Παραρτήματα (σσ. 290-300), Πίνακες ὀνομάτων τῶν δεσποτῶν καὶ αὐτοκρατόρων καὶ γεγονότων τῆς πολυταράχου ἐποχῆς τοῦ Πλήθωνος (σσ. 301-304) κατακλείουν τὴν παροῦσα ἔκδοση, ἡ ὁποία προσφέρει νέα συνολικὴ ὀπτικὴ τῆς φιλοσοφίας καὶ πολιτικῆς πρακτικῆς τοῦ πολυῖστορος τοῦ Μυστρά.

ΧΡΗΣΤΟΣ Π. ΜΠΑΛΟΓΛΟΥ

Αθήνα

5. J. MATULA – P. R. BLUM, (ἐκδ.), *Georgios Gemistos Plethon: The Byzantine and the Latin Renaissance*, Olomouc: Palacky University Press, 2014, 548 σσ.